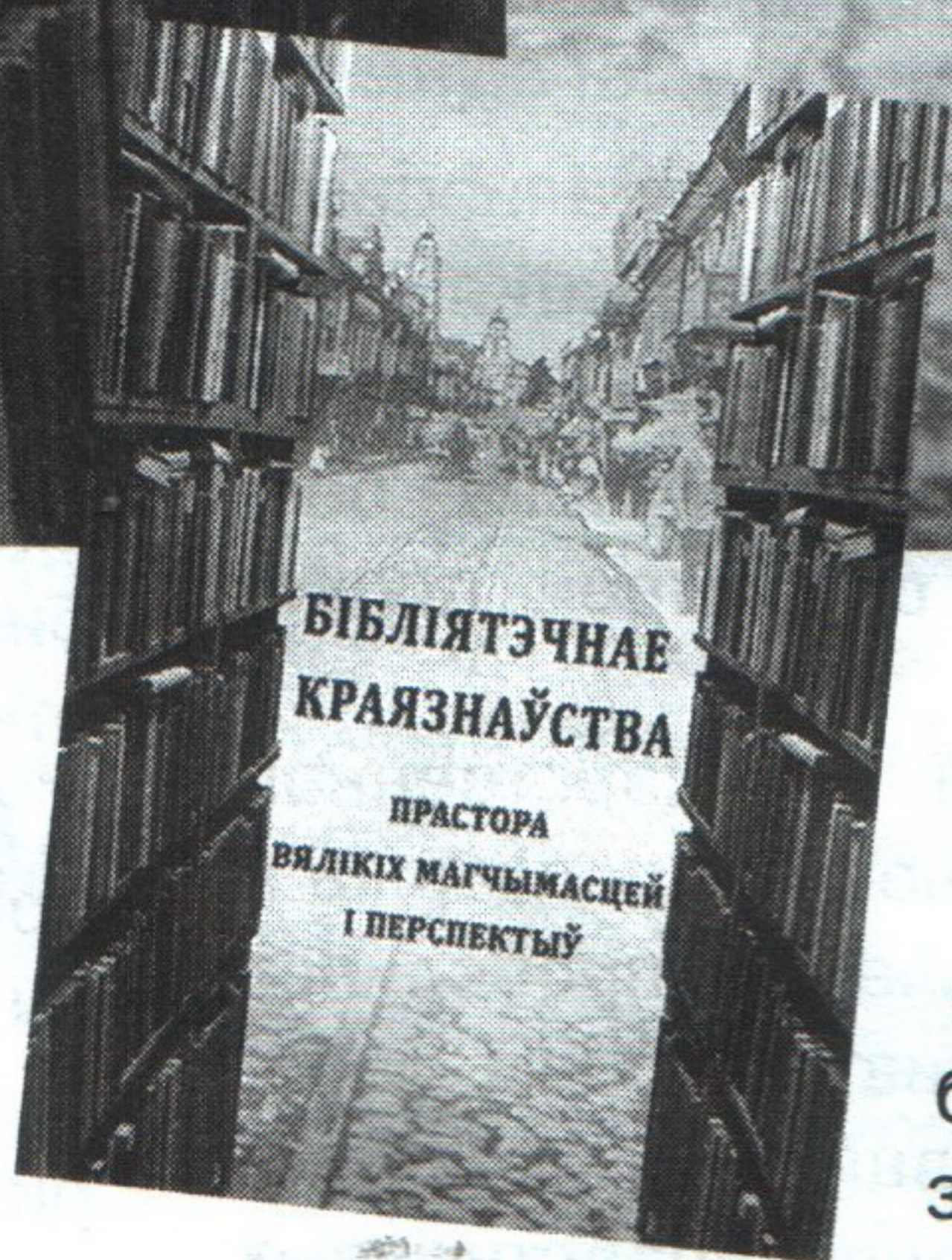

Т. КУЗЬМІНІЧ
Нацыянальная
бібліятэка
Беларусі

Бібліятэчнае краязнаўства: прастора вялікіх магчымасцей і перспектыў

працы бібліят-
збору, захавання, адлюстравання і паслядоўнага вы-
вучэння краязнаўчай фіксаванай інфармацыі.

Так называецца чарговы зборнік навуковых артыкулаў, выдадзены Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі ў лістападзе 2013 года¹. У ім прадстаўлены вынікі даследчай і практычнай працы бібліятэкараў з трох краін свету ў кірунку збору, захавання, адлюстравання і паслядоўнага вывучэння краязнаўчай фіксаванай інфармацыі.

¹ Бібліятэчнае краязнаўства: прастора вялікіх магчымасцей і перспектыў: зборнік навуковых артыкулаў / Нацыянальная бібліятэка Беларусі; складальнік Т.В. Кузьмініч. – Мінск, 2013. – 286 с.

Краязнаўства — гэта сапраўды велізарная прастора для праяўлення талентаў, любові да родных мясцін. На яе абсягах шчыруюць як розныя грамадскія інстытуцыі, так і асобныя аматары. Бібліятэчнае асяроддзе дзякуючы яго інфармацыйнай насычанасці і адкрытасці забяспечвае для гэтага найбольш спрыяльныя ўмовы. Значэнне бібліятэк ў захаванні і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны ніякі іншы сацыяльны інстытут пераважыць не можа. Іх намаганнямі назапашваецца і захоўваецца дакументаваная інфармацыя, якая з'яўляецца вынікам жыццядзейнасці грамадства ў цэлым, а таксама асобных нацыянальных, геаграфічна-тэрытарыяльных сегментаў і якая сведчыць аб узроўні яго інтэлектуальнага, творчага, вытворчага развіцця. Яна становіцца для даследчыка і выкладчыка, студэнта і навучэнца, кіраўніка і аматара крыніцай ідэй, навуковых фактаў, пабуджальным матывам у творчых пошуках. Бібліятэчныя спецыялісты пры гэтым выступаюць не толькі надзейнымі праваднікамі і натхняльнікамі, дарадцамі і паплечнікамі, але і даследчыкамі — роўнымі, а часам і вышэйшымі па глыбіні і машабнасці пошуку за самых руплівых навукоўцаў. Яны дапамагаюць упарадкаваць свет краязнаўчай інфармацыі, аналізуюць яго і дзеляцца вынікамі неабмежавана, бескарысна і ўвесь час. Краязнаўства — гэта высакародная справа бібліятэк любога ўзроўню — ад нацыянальнай да самай маленькай сельскай. А дасягненні вымяраюцца не столькі машабамі, колькі глыбінёй і паслядоўнасцю пошуку фактаў, арыгінальнасцю і грунтоўнасцю распрацовак.

У маі 2012 года ў НББ адбыўся міжнародны навукова-практычны семінар «Бібліятэчнае краязнаўства: тэрыторыя вялікіх магчымасцей і перспектыв», прысвечаны развіццю бібліятэчнага краязнаўства. Ён стаў сапраўднай падзеяй у жыцці бібліятэчнай супольнасці нашай краіны. Па сутнасці ў Беларусі з канца 1990-х гадоў на гэтым важнейшым кірунку работы сучасных бібліятэк не акцэнтавалася ўвага, у ім плённа працавалі, але ён заставаўся па-за межамі магістральных шляхоў развіцця айчынных бібліятэчнаўства і бібліяграфічнаўства, прыняцця цэнтралізаваных арганізацыйных і метадычных рашэнняў. Семінар сабраў не толькі прадстаўнікоў буйнейшых бібліятэк нашай краіны, але і Польшчы, Расіі, Ізраіля. Выступленні мелі ў асноўным практыка-арыентаваны характар і адлюстроўвалі розныя кірункі бібліятэчнага краязнаўства: фарміраванне фондаў краязнаўчай літаратуры, стварэнне бібліяграфічных паказальнікаў, баз даных,сэнсавую апрацоўку краязнаўчай літаратуры і да т. п. Гэта была вельмі цікавая размова людзей, апантаных сваёй працай, ідэямі развіцця краязнаўчага руху і бібліятэчнага падзвіжніцтва. Удзельнікі семінара выказалі прапанову апублікаваць лепшыя даклады

ў аднайменным зборніку. Але спектр краязнаўчай дзейнасці вельмі вялікі і для больш дэталёвага раскрыцця розных яго аспектаў было прынята рашэнне аб правядзенні дадатковага збору артыкулаў, метадычных распрацовак і да т. п. На запрашэнне адгукнуліся абласныя і раённыя бібліятэкі нашай краіны, а таксама Нацыянальная бібліятэка Польшчы, Расійская нацыянальная бібліятэка, Нацыянальная бібліятэка Рэспублікі Карэлія, рэгіянальныя бібліятэкі Расійскай Федэрацыі. Асабліваю ўдзячнасць неабходна выказаць Расійскай бібліятэчнай асацыяцыі, якая спрыяла збору матэрыялаў у розных бібліятэках і даслала прадстаўленыя ў электронным выглядзе тэксты (Библиотечное краеведение: территория больших возможностей: материалы межрегион. науч.-практ. конференции (Архангельск, 9–12 октября 2012 г.) [Электронный ресурс]/Арханг. обл. науч. б-ка им. Н. А. Добролюбова; сост. Е. Тропичева; науч. редактор Н. Балацкая. — Архангельск: Архангельская областная научная библиотека им. Н. А. Добролюбова, 2012. — 1 эл. опт. диск (DVD)), частка з якіх апублікавана ў зборніку. Але, зразумела, найбольшае задавальненне адчуваецца пры звароце да артыкулаў, якія абагульняюць вопыт айчынных бібліятэк. Гэта зроблена як у дачыненні да сукупнасці ўстаноў (публічныя бібліятэкі, абласныя бібліятэкі, бібліятэкі і музеі), так і да асобна ўзятых бібліятэк і кірункаў іх краязнаўчай дзейнасці. Такі падыход дазволіў паказаць машабнасць бібліятэчнага краязнаўства, больш глыбока прадэманстраваць дасягненні Гомельскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласных бібліятэк, Барысаўскай цэнтральнай раённай бібліятэкі, Слуцкай гарадской дзіцячай бібліятэкі, Пінскай і Жодзінскай цэнтральных гарадскіх бібліятэк.

Зборнік артыкулаў складаецца з чатырох частак і паказвае найбольш актыўныя кірункі краязнаўчай работы бібліятэк на сучасным этапе: фарміраванне краязнаўчых калекцый у фондах бібліятэк, стварэнне электронных краязнаўчых рэсурсаў, узаемадзеянне бібліятэк з музеямі, архівамі, папулярызацыя краязнаўчых інфармацыйных рэсурсаў.

Змест публікацый зборніка сведчыць аб вялікай увазе, якую бібліятэкі надаюць краязнаўству, вывучэнню дакументнай спадчыны рэгіёнаў, фарміраванню і захаванню асобных калекцый, стварэнню разнастайнай інфармацыйнай прадукцыі.

Прапанаваныя матэрыялы будуць карыснымі для вывучэння, магчыма, для пераймання вопыту і яго далейшага навуковага абагульнення. Шматаспектная змястоўнасць публікацый і іх формаў падачы скіравана на самую шырокую чытацкую аўдыторыю — ад даследчыкаў, вынаходцаў, спецыялістаў у галіне краязнаўства да аматараў і ўсіх тых, хто цікавіцца гісторыяй роднага краю.